

*I bogen Design: Stolen tager designforskere læserne med vidt omkring i stoledesign gennem tiderne. Fokus er på de seneste 150 år, men også fortidens og fremtidens stole sættes under lup. Her en ældre amerikansk gyngestol og en af fremtidens stole, Karim Rashids nye Blobulous Chair.
Copyright: H.C. Andersens Hus/Odense Bys Museer og Karim Rashid*

Stolen er ikke bare et siddemøbel

I en ny bog, der udkommer på Gyldendal i august 2009, samles en række danske designforskere bud på, hvad der gør stolen speciel som designobjekt. Temaerne spænder vidt, og stoledesign angår os alle, for det har stor betydning i vores hverdag, lyder det fra en af bogens redaktører.

Af Anna Krarup Jensen

Bogen *Design: Stolen* fører læseren ind i stolens historie, design og muligheder gennem tiderne. Fokus er især på den industrielle stol gennem de seneste 150 år. Gennem ti forskellige temaer guider en række designforskere læseren til en større forståelse af stolen og dens betydning.

Møblet tættest på mennesket

Lars Dybdahl er lektor ved Københavns Universitet, og han har sammen med Ida Engholm, forskningslektor ved Center for De-

signforskning, redigeret bogen. Han fortæller, hvorfor de i den nye antologi har valgt at fokusere på stolen og dens design:

”Stolen er gennem årtusinder det møbel, der har stået mennesket nærmest. Andre møbler – som f.eks. reoler og borde – opbevarer eller bærer genstande, mens vi mennesker er i direkte kontakt med stolene. Derfor følger stolens udformning menneskets anatomi og proportioner, og det er interessant at belyse, hvordan stoledesign har udviklet sig,” siger han.

Industriens smag

Bogen består af tekster fra en række danske designforskere ved universiteter, designskoler og museer. Forskningsleder og lektor Anne-Louise Sommer fra Danmarks Designskole har skrevet om industriel æstetik fra avantgardens stoledesign i 1920’erne og 30’erne op til det postmoderne i dag.

”I starten af 1900-tallet opfattede man ting fra industrien som æstetiske. Alt, hvad der kom fra et samleband, var smukt. Det er afspejlet i tidens stoledesign, hvor designerne skulle give den nye

Emnerne i bogen spænder vidt. Som eksempler kan nævnes organiske former, kontorstole, designhistorie, fremtidens muligheder og stoledesign i offentlige rum, som disse stole fra DR's Koncert-huset er et eksempel på.
Foto: DR / Agnete Schlichtkrull

teknologi og de nye måder at producere på et æstetisk udtryk," siger hun og tilføjer:

"Designere arbejder bevidst med deres virkemidler og bearbejder den formgivning, som følger med tiden."

Kulturelle strømninger sætter deres aftryk i forskellige tiders møbeldesign, påpeger Anne-Louise Sommer.

"Der er en vekselvirkning mellem kultur og design. Kulturelle strømninger giver input til designproces og -objekt, som igen påvirker samtidens kultur," forklarer hun.

Et andet af bogens bidrag handler om moderne stole og fremtidens stole. Her peger ph.d.-stipendiat Pernille Stockmarr fra Center for Designforskning på, at der i dag kan skabes konstruktioner, som for tidligere generationer var umulige at udføre.

"Designere er ikke længere hæmmet af de begrænsninger som brugen af støbeforme i produktionen ellers har dikteret. Nu arbejdes der blandt andet med formværktøjer, der oprindeligt er udviklet til underholdningsindustrien, f.eks. til tegnefilm. Vi er vidne til et fyrværkeri af bløde amorfe og ekstravagante aerodynamiske forme, der ophæver stolens konventionelle konstruktion og som med den nye produktionsteknologi er realiserbare," siger Pernille Stockmarr.

Designforskning til den brede offentlighed

Anne-Louise Sommer oplever, at der i befolkningen er en enorm interesse for møbeldesign. Med sit designhistoriske bidrag i Design: Stolen ønsker hun at medvirke til at give folk en kvalificeret viden og bredere forståelse for stoledesign.

"Læseren kan få et andet forhold til, hvad en stol er. Det er ikke bare et sidde-møbel, men indeholder også en lang historie om produktionsvilkår, branding, teknologi og ideologi," siger hun.

Lars Dybdahl understreger, at stole i dag bliver brugt som identitetsskabende objekter, og derfor er viden om, hvad de udtrykker vigtigt.

"Tidligere var det god smag at fylde sin bolig op med teknologi. I dag fylder teknologien mindre, og vi ser en ny iscenesættelse, hvor stolen spiller en vigtig identitetsskabende rolle," forklarer han.

Pernille Stockmarr er enig og peger på at de mange boligprogrammer på TV samt bøger og magasiner om design og livsstil er en del af forklaringen.

"Stolen er kommet på mode og er blevet en essentiel komponent i livsstilssamfundet. Den skal vise, hvem vi er, og er langt fra alene valgt ud fra siddekomfort, pris og egenskaber. Stolen er blevet et fremvisningsstykke," siger hun.

Lars Dybdahl understreger også vigtigheden af at formidle designforskningen til den bredere offentlighed gennem bøger som Design: Stolen. En tilsvarende bog, Design: Køkkenet, om køkkenets kulturhistorie udkom på Gyldendal i 2008, også med Lars Dybdahl og Ida Engholm som redaktører.

"Designforskere bør tage del i den offentlige meningsdannelse omkring design. De skal ville noget med deres forskning, så den kan interagere med omverdenen og pege på forandringsmuligheder. Designhistorien sætter nutiden i en historisk ramme med hensyn til f.eks. forskellige former for teknologi og udviklingsmuligheder," mener han og tilføjer:

"Bogen er skrevet til den danske offentlighed, men ser i høj grad også på global kulturhistorie, teknologihistorie osv."

Ikke-elitære stole

Bogens brede tematiske tilgang gør også op med den monografiske tilgang til design, mener Lars Dybdahl. Den handler nemlig ikke kun om elitedesign.

”Design drejer sig ikke kun om kunstneriske personligheder. Det handler lige så meget om produktion og forbrug, repræsentation og identitet – for bare at nævne nogle få aspekter. Designforskere i Danmark opererer med et vidt designbegreb, som ikke er personfikseret. Igennem bogens ti temaer inddrages også den elektriske stol, en barberstol og en brasiliansk tiggerstol, så vi spænder emnet vidtfavnende ud,” siger han.

Fakta om bogen

Design: Stolen er redigeret af Lars Dybdahl, lektor ved Københavns Universitet, og Ida Engholm, forskningslektor ved Center for Designforskning.

Teksterne er skrevet af:

- Lars Dybdahl, lektor ved Københavns Universitet
- Christian Holmsted-Olesen, museumsinspektør ved Kunstindustrimuseet
- Anne-Louise Sommer, forskningsleder og lektor ved Danmarks Designskole
- Kirsten Hegner, afdelingsleder ved Køge Skitsesamling
- Kjeld Vindum, lektor ved Kunstakademiets Arkitektskole og redaktør af Arkitekten
- Pernille Anker Kristensen, designanmelder, Jyllands-Posten
- Trine Brun Petersen, ph.d.-stipendiat ved Designskolen Kolding
- Mads Nygaard Folkmann, forskningsadjunkt ved Center for Designforskning
- Pernille Stockmarr, ph.d.-stipendiat ved Center for Designforskning

Bogen udkommer i august 2009 på Gyldendals forlag. I anledning af udgivelsen afholder Center for Designforskning en reception, der offentliggøres på centrets hjemmeside under arrangementer.

DANISH CENTRE FOR DESIGN RESEARCH

Danish Centre for Design Research - Center for Designforskning er Kulturministeriets paraplyorganisation for designforskningen ved Arkitektskolen Aarhus, Danmarks Designskole, Designskolen Kolding og Kunstakademiets Arkitektskole.

Danish Centre for Design Research bidrager til at opbygge og styrke dansk designforskning, til at formidle viden og til netværksdannelse nationalt og internationalt mellem forskningsinstitutioner, virksomheder og offentligheden.

MIND DESIGN

Danish Centre for Design Research - Center for Designforskning udgiver hver måned netmagasinet Mind Design på dansk og engelsk. Netmagasinet bringer artikler om udviklingen inden for designforskningen og formidler forskningens resultater til såvel forskere som praktikere og andre interesserede. Magasinet er gratis. Se mere på www.dcdr.dk/dk/minddesign

Danish Centre for Design Research
Philip de Langes Allé 10
1435 København K

+45 32 68 63 68
dcdr@dcdr.dk
www.dcdr.dk